XIII. évfolyam Budapest. 227. szám. Hétfő, 1879. augusztus 18.

Hirdetések és nyiltterek
felvétetnek árszabály szerint
a kiadó hivatalban:
Budapest IV. himző-utcza és kalap-utcza sarkán 1. sz.

Hirdetések felvétetnek a külföldön:
Bécsben: Oppelik A.-nál, Stubenbastei Nr. 2.
Mosse Rudolfnál, Seilerstätte Nr. 2.
Haasenstein és Voglernél, Wallfischgasse 10.
Daube G. L. és társánál, Wollzeile Nr. 12.
Párisban: Havas, Lafitte & Comp.-nál, Place de la Bourse.
Frankfurtban a/M.: Daube G. L. és társánál.

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztő- és kiadó-hivatal:
Budapest IV. himző-utcza és kalap-utcza sarkán 1. szám.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.
Kéziratok vissza nem küldetnek.

Előfizetési díj:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:
Egy évre . . . . . 20.—
Félévre . . . . . 10.—
Negyedévre . . . . . 5.—
Egy hóra 1.80
Egy szám 6 krajczár.

„EGYETÉRTÉS"

Augusztus hó 16-tól kezdve uj előfizetést nyitunk.

Figyelmeztetjük és kérjük azért tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetésük lejár, hogy ujabb megrendeléseiket minél előbb megtenni méltóztassanak.

Lapunk előfizetési ára:

Egy hóra	—	—	—	1 frt 80 kr.
Két hóra	—	—	—	3 frt 60 kr.
Három hóra	—	—	—	5 frt — kr.

Lapunk minden nap, tehát hétfőn és ünnepek után következő napokon is megjelen.

Az előfizetési pénzek és postai utalványok Budapestre az „Egyetértés" kiadóhivatalába (himző utcza 1. szám alá) küldendők.

Az „Egyetértés" kiadó-hivatala.

TÁVIRATOK.

Debreczen, aug. 17. (Az „Egyetértés" tudósitójának távirata.) Simonyi Ernő és Helfy Ignácz Debreczen I. és II-dik választó kerületének országgyülési képviselői ma délután 3 órakor érkeztek városunkba. A vasutnál óriási néptömeg kitörő lelkesedéssel fogadta szeretett képviselőinket, kiket 15 ezernyi nép kisért be a városba, hol 5 órakor a városháza előtt beszámoló beszédeiket tartották. A néptömeg az egész piaczot ellepte. A szünni nem akaró lelkes éljenzés miatt szóhoz alig juthattak. Előbb Simonyi Ernő szólott, szép beszédében utalván a lefolyt év eseményeire, mondta, hogy a nemzet csak összevetett vállakkal vivhatja ki szabadságát, függetlenségét. Nem jött bókokat mondani s elfogadni, de jött megkérdezni, meg vannak e vele elégedve választói. Viharos, hosszas éljenzést nyert feleletül e kérdésre a szónok.

Utána Helfy emelt szót, ki azt mondá, hogy nevetséges dolog alkotmánynyal dicsekedni akkor, midőn a külügyminiszter távozik helyéről, oly időben, mikor a parlament nincs együtt. Andrássy után Tisza Kálmán is menni fog, de már késő n, midőn sok roszat elkövetett. Két évvel előbb kellett volna mennie, most nem volna az ország nyomoruság hazája. Hatásos beszédében Helfy a hazai ipar pártolására buzdit, de az iparosokat is inti, hogy elégedjenek meg kis nyereséggel, igy majd a közönség hozzájuk szokik s nem megy az olcsóbb külföldre. Beszéde további folyamában a véderőről szóló törvény revisiójáról szólt, nagy bünnek mondva azt, hogy kis államunk annyi százezer katonát hevertet, midőn földjeink parlagon vannak. Ezen élénk éljenzéssel fogadott beszéd után a néptömeg Simonyi, Helfy s a függetlenségi párt folytonos éljenzése közben szétoszlott.

Esti 9 órakor a polgrság fáklyászenével tisztelte meg képviselőinket. A polgárság szónoka Dr. Ozory István volt. A fáklyászenét a „király" vendéglőben fényes banquet követte, melyen a tüzoltó zenekar játszott.

Pozsony, aug. 17. Ma reggel az Erzsébetnővérek itteni zárdája egészen leégett. A zárda templomának ajtaja összedőlt, anélkül, hogy további kárt okozott volna. A betegek a közel lévő kaszárnyakórházba szállittak. Szerencsére ember életben nincsen veszteség. Az oltási munkálatokat folytatják.

—

Konstantinápoly, aug. 17. A szultán egy iradéja közli Savfet pasa, Ali Saib és Savas pasák kinevezését küldöttekké a Görögországgal megkezdendő alkudozásokhoz.

Bécs, aug. 17. (Az „Egyetértés" tudósitójának távirata.) Ide Budapestről oly hir érkezett, hogy a magyar képviselőház több előkelő tagja azon kivánságnak adott kifejezést, hogy magyar országos képviselők és az osztrák alkotmánypárt vezetői közt konferenczia tartassék meg, melyen a szláv aerával szemközt a birodalom német és magyar elemeinek solidaritása megállapittassék.

Bécs, aug. 17. (Az „Egyetértés" tudósitójának távirata.) A király jövő kedden fog visszaérkezni és Andrássy gróf szerdán érkezik ide. Andrássy utódjául az egyes pártok mind más neveket emlitenek. Az osztrák klerikális párt Metternich, Hübner és Trauttmansdorfot kandidálja; a csehek Clam-Martinitz és Chotek-röl álmodoznak; a Tlszapártbeliek vagy Széchenyi vagy Károlyi grófról álmodoznak; a magyar konzervativ párt Sennyei bárót és Széchen grófot emlegetik és a semlegesek azt hiszik, hogy Hoffmann báró lesz a jövendőbeli külügyminiszter.

Páris, aug. 16. Tegnap este 4 órakor a ballon captif szétpattant. Minthogy a léghajó pihenőben volt, csupán egyik a szolgaszemélyzet közül sérült meg könnyen. Páris melletti Nogent-sur-Marne-ban egy butorszekérbe befogott ló ezt elragadta. A szekérben nyolcz személy ült. A szekér össze lett zuzva s a benne lévő nyolcz személy szörnyet halt.

Andrásy bukása.

Andrássy gróf bukása még mindig első sorban van napirenden s a lapok még mindig azzal foglalkoznak — de egyuttal találgatják Andrássy gróf utódjának nevét is. Mi a találgatást most még teljesen jelentőség nélküli mulatságnak tekintjük és pedig annyival inkább, mert minden jel arra mutat, hogy mihelyt az uralkodó Münchenből Bécsbe érkezik — a mi két nap mulva történik meg; — a közös külügyminiszteri szék azonnal betöltetik.

A „P. L." mai számában Andrássy grófnak egy benső barátja azt törekszik bebizonyitani, hogy Andrássy visszalépése teljesen önkénytes elhatározásból ered, a mint erről Tisza Kálmánnak, Széll Kálmánnak, s egyebeknek biztos tudomásuk van. Mi nem vonjuk kétségbe, hogy Andrássy gróf a nevezett urak előtt sőt mások előtt is beszélt egyszer s másszor visszalépési szándékáról, azonban a mi a megnevezett tanukat illeti, azokra vagy legalább azok egyikére Tisza Kálmánra nézve teljes hitelességgel megjegyezzük, hogy egyik sugalmazott fővárosi lapnak főmunkatársa, ki egyuttal o. gy. képviselő is, Andrássy gróf visszalépésének legelső hirére rögtön sietett Szapáry pénzügyminiszterhez s aztán Tisza Kálmánhoz a hirnek valódisága iránt kérdést tenni s mindkettőtől azon minden kételyt kizáró határozott biztositást kapta, hogy az Andrássy visszalépéséről szóló minden közlemény teljesen alaptalan koholmány.

Ez történt egy huszonnégy órával előbb mint a visszalépést tudató bécsi félhivatalos sürgöny postára adatott. S miután azt feltenni, hogy a miniszterelnök s a pénzügyminiszter a 24 óra mulva leendő megczáfoltatás biztos tudatában saját intimus hivüket tudatosan akarták volna félrevezetni, teljességgel lehetetlen: ennélfogva nem szenved kétséget, hogy vagy Tisza Kálmán nem tartotta komolynak Andrássy gróf elejtett szavait, vagy pedig Andrássy gróf a nélkül adta a közleményt a „P. L."-nak, hogy arról Tisza Kálmánt értesiteni érdemesnek tartotta volna.

A mi nézetünk szerint igen is hihető, hogy akut kollizió nem forgott fenn — de csakis ennyi az, a mi a visszavonulás önkénytességére következtetést enged. Valamint Andrássy gróf benső barátjának azon biztositását is, hogy sem a külsem a belpolitikai helyzetben lényeges változás nem készül, a legnagyobb kételylyel vesszük tudomásul — legalább a belpolitikai helyzetet illetőleg.

A mi Andrássy gr. bukásának a belpolitikai viszonyokra vonatkozó visszahivatását illeti, erre nézve konstatálnunk kell, hogy az összes fővárosi független lapok Tisza Kálmánt egyhangulag hevesen támadják s bukását közelállónak tekintik. Sajátságos, hogy az egyesült ellenzéknek két főlapja a régi Deákpártot törekszik esetleg Majláth, Sennyey és Széll pártvezérlete alatt régi sirjából feltámasztani. E tárgyról legközelebb bővebben elmondjuk nézetünket.

*

A „Neues Wiener Tagblatt" az Andrássy krisisről a következőket irja: Andrássy gr. szerdán vagy csütörtökön érkezik meg Terebesről Bécsbe. Addig az uralkodó is visszatér s a hivatalából távozó minisztert bucsu kihallgatáson fogadja. Andrássy utódjáról jól értesült politikai körökben két versio kering. Az egyik szerint egész határozottsággal az állittatik, hogy Andrássy utódja már ki van nevezve, a másik versió szerint Andrássy fel van hiva arra, hogy a bucsu kihallgatáson a monarchának javaslatba hozza azon személyiséget, a kit alkalmasnak tart, örökségének átvételére. Bármiként oldassék is meg a krisis, azt egész bizonyossággal állitják, hogy Andrássy utódjának kinevezésénél azon politikai irány szem előtt fog tartatni, mely a berlini szerződésben nyert kifejezést. Azért tehát bizonyosra vehető, hogy a külügyminiszteri tárczát oly személy fogja kapni, ki a keleti politika vezetésének utolsó phasisaiban tettleg részt vett. Az Andrássy utódjai gyanánt e pillanatban legtöbbször emlitett államférfiaknál, Hoffman bárónál, Károlyi grófnál és Haymerle bárónál ezen feltétel meg van. De nem felelnek meg ennek Széchennek, Sennyeynek és Hübnernek hasonlókép felmerülő jelöltségei. Ezen 3 utóbbit mindenesetre, kivált azért emlitik, mivel kifejezett konzervativ irányuk, az osztrák belpolitikában beállt uj változásnak, megfelel. Még egy másik mozzanat is tekintetbe vétetik; s ez a parlamentáris képviseleti testületekre való tekintet, mely oly férfit kiván a külügyi politika élére, a ki képes, politikáját a delegatiok előtt személyesen képviselni s ezen képessége mellett kedvel is bir, ki tenni magát a parlamenti harczoknak, a melyeket egy külügyminiszter sem kerülhet ki. A nehézségek, a melyekkel a külügyminiszteri magas állás uj betöltése találkozik, főkép ezen parlamentaris viszonyon alapulnak, a mely felől a jövő külügyminiszternek teljesen tisztában kell lenni s a melyekkel több személyiség, kik Andrássy helyére voltak meghivandók, oly annyira tisztába jöttek, hogy a felelősséggel járó tárcza átvételét visszautasitották.

*

A Deutsche Zeitung szerint Andrássy visszalépése csak személy- s nem rendszerváltozás. Illetékes helyen ugy hallatszik, hogy Andrássy nem felel meg magas állásának, mert ügyvitele a legnagyobb mértékben rendetlen volt s a legfontosabb államügyekben is járatlannak bizonyult. Oly sürgönyöket, jelentéseket, melyek a korona előtt is ismeretesek voltak, Andrássy tudomasul se vett, s gyakran a legfontosabb ügyek iránt sem volt kellően informálva. A D. Z. ezen állításainak igazolására több példát hoz fel, melyek már az uj Presse után lapunkban is ismertetve voltak. E dolgok természetesen lassanként az uralkodó tudomására jutottak s a miniszternek legkevésbé sem váltak javára. Következett Károlyi áttétele Berlinből Londonba. Legmagasabb helyen Trautmansdorf gróf szemeltetett ki a megüresedett helyre s Andrássynak ezt tudomására jnttatták. A miniszter remonstrált ez ellen, de eredménytelepül. Ekkor Andrássy ugy tudta intézni a dolgot, hogy egy a legmagasabb magyar aristokratiához tartozó hölgy által Berlinben oly szellemben hozatta szóba ez ügyet, hogy ennek következtében Berlinben Trauttmansdorf grófot ingrata personának nyilvánitották. Trauttmansdorf kineveztetéséröl ezután tehát nem volt szó. Berlinbe Széchenyi gróf küldetett, de e percztől kezdve Andrássy eljátszotta a korona bizalmát s amint a bosnyák események kidéritették, hogy a délszláv viszonyokkal ismeretlen, megbuktatása el volt határozva. A politikát, a melyet támogatott, végretania, s a delegátiók előtt képviselnie kellett, de most már nem a maga számára, de utódja javára dolgozott, a kinek utjából a nehézséget elháritani kellett. Az, hogy elvetették azon javaslatát, hogy Zichy Ferencz gróf a novi-bazári konvencció megkötéseért a Lipót-rend nagykeresztjét kapja, elég világosan szóló jelenség volt, de Andrássy ezt nem akarta megérteni s csak akkor ismerte fel helyzetét, amint ugyanazon személyiség által, ki annak idején Beustnek a hasonló közlést tette, szenvedő „egészségi állapotára" figyelmeztetve lett. Ezek a „Deutsche Zeitung" szerint a krizis valódi okai; a novi-bazári konfiiktus csak alkalmat szolgáltatott annak kitörésére.

Budapest, aug. 17.

A nép nyomora és a végrehajtás. A temesi főispán körlevélben utasitotta a járási szolgabirákat, hogy a községeket az adó és egyéb terhek miatti végrehajtás alól s ekként a végpusztulástól lehetőleg törekedjenek megmenteni. E körtevélben tudatja, hogy Gyirok és Sustra községek már minden közös birtokukat elvesztették, Petromány község pedig most van azon helyzetben, hogy a magáét ő is elveszitse. Továbbá tudatja, hogy Morovicza, Gattája, Germán, Ferendia, Vlajkovecz, Beregovó és Rakovicza községeknek összesen 184.348 frtra becsült — pedig köztudomás szerint nagyon alant becsült igatlanságaik összesen csak 3556 frt adóért és egyéb tartozásért állanak árverés alatt.

Ezen községek lakossága tulnyomóan román és német ajku, csak kis részben szerb és bolgár. Az összes lélekszám az 1870-iki összeirás szerint 16,655 főre rug. E községek csak Temesvármegyében magában a végpusztulás előtt állanak s országszerte százakra megy azon községek száma melyek ekként tétetnek semmivé.

Legközelebb értesülünk arról, hogy Pest-Pilis-Solt és Kis-Kun vármegye több járása a megyéhez szándékozik folyamodni, hogy a megye eszközöljön ki számukra őszi vetőmagot, mert részint nem termett, részint pedig a mi kevés termett is, azt adóban elexekválták s exekválják folyvást.

Ime a Tiszakormány áldásos működésének kiáltó eredménye!

A magyar sajtó fellépése a Taaffe kormány ellenében egy prágai távirat szerint a csehekre igen kellemetlenül hatott. A „Politik" azt kérdi, hogy ha az osztrák választásoknál az okkupáczio ellenzői győztek volna s Taaffe helyett Herbst-Sturm-Kopp kormány keletkezett volna, nem követelte-e volna ez azonnal Andrássy elbocsáttatását. Taaffe volt már egyszer Andrássy mellett miniszterelnök. Stremayr, Horst és Ziemialkowski bizonyára nem feszélyezik őt. Falkenhayn benső összeköttetésben áll a magyar arisztokrácziával és soha egy szóval sem támadta meg a magyar autonomiát. Prazák mint föderalistikus pártember már eo ipso „kezesség" arra nézve, hogy Magyarország történelmi joga nem fog bántatni és Korb-Weidenheim sohasem beszélt ugy, mint Lasser a kiegyezési tárgyalásoknál. A „Politik" czikkét azzal végzi, hogy Magyarországnak nem kell attól félni, hogy az uj korszak Magyarország jogait fenyegetni fogja.

Konstantinápolyi levelezőnk arról értesit, hogy rövid idő óta az örmények nyugtalanitják Törökország fővárosát. A fiatal örmények alig mulasztanak el egy napot, hogy nem találnának alkalmat a kormány ellen demonstrálni. Az eddig divatban volt török fez helyett az örmény fiatalság most nemzeti sapkát hordoznak és mindent elkövetnek, hogy lármás tüntetések által megzavarják a rendet. Természetesen a török rendőrök egyre elfogják a tüntetőket. Azok közt e napokban egy orosz-örmény is elfogatott, ki az orosz nagykövet közbenjárása daczára nem bocsátatott szabad lábra. Az örmények ily módon kényszeriteni akarják a portát, hogy Arménia részére valahára adja meg a régen várt alkotmányt. A porta egyelőre eltökélte magát Kis-Ázsia és főleg Arménia kormányzóját keresztény hivatalnokokra bizni. Legközelebb e czélból két főkormányzó, hat alkormányzó és huszonkét mutesárif Erzerum, Musch és Ván kerületek részére fognak kineveztetni, kik nem muzulmánok.

A szultán ujra bizonyitványát adta annak, hogy Kheireddin pasa és Mahmud-Nedim pasa nála nem kegyvesztett emberek, midőn mindegyikök részére magán pénztárából évi 15,000 piaszter nyugdij fizetését elrendelte.

Mahmud-Nedim pasát a szultán hivatalosan nem fogadja ugyan palotájában, de azért igen gyakran közlekedik vele ugyszintén Aarifi pasa is, kiről tudják, hogy pictus masculus, élénk közlekedésben áll Nedimmel, ki politikai kérdésekben rendes tanácsadója.

Budapest, aug. 17.

Monarchiánkon kivül sem folynak a dolgok ugy, mint azt sok vérmes reményü ember várta. Török szomszédunk még mindig beteg s napról napra betegebbé lesz. A porta szeretne már tulesni a görög-török határkérdésen, kész igen igen sokat engedni és már csak egyedül Janina birtokához ragaszkodik. A hatalmasságok, melyek eddig bizony nem sok jóakaratot tanusitottak a porta iránt, talán csak meg fognak most elégedni azon áldozatokkal, miket Törökország a béke érdekében hoz.

Törökország békés nyilatkozataival azonban erős hadi készülődései merő ellentétben állanak. Gházi Ozmán pasa rendkivüli tevékenységet fejt ki egy uj török hadsereg szervezésében, ugy, hogy alig hihető, miszerint ez csak arra fogna szolgálni, hogy ha a görögök háborut inditanának Törökország ellen, ezen háborut sikerrel folytathassa. Thessáliában magában 80 zászlóalj áll, Epirusban 35, Saloniki és Novi-Bazár közt 65, ezen három sereg már magában valamivel több, mint 90,000 ember. Azonkivül Albániában 9000, a drinápolyi vilajetben 22,000, Csataldzsa körül 16,000 és Konstantinápolyban 40,000. Ezeken kivül Törökország, mint a lapok jelentik, még 40,000 embert akar Kelet-Rumélia elfoglalására küldeni, igy tehát, ha mind ezen számokat összeadjuk, már mintegy 220 ezer embernyi sereg felett rendelkezik a porta Európában magában, és ázsiai birtokai is hihetőleg nem maradtak katonaság nélkül.

Azon körülmény, hogy a porta hadsereget indit Kelet-Ruméliába, megerősiti azon hireket, hogy az ottani főkormányzó Aleko pasa eljárásával épen nincs megelégedve. A jelenlegi miniszterelnök Aarifi pasa a hatalmasságok nagykövetei előtt ki is jelentette, hogy elmozdittatását kivánja, mivel benne a birodalom ellenségét látja.

A szultán maga nagyon is kezdi érezni legbecsületesebb miniszt ere távozását. Azt mondják, hogy most ismét igen gyakran értekezik Kheireddin pasával és épen nem lehetetlen, hogy ismét fel fogja őt kérni, lépjen vissza előbbi helyébe. — Azt is beszélik, hogy Mithád pasát is vissza akarja hivni Syriából és óhajtja, hogy a miniszteriumba lépjen. Ideje is volna mar, hogy kijózanodjék.

Európa többi államaiban a helyzet nem nagyon változott. A viszony Ausztria és Olaszország közt ugyan külsőleg igen barátságosnak mutatkozik, de több tünet arra mutat, hogy ezen két hatalmasság közt a béke vajmi könnyen fog megzavartathatni. Akár hogy hazudtolják is meg az olasz lapok Olaszország agitációját Albániában, annyi még is bizonyos, hogy az albánok s talán még nem is minden ok nélkül számolnak Olaszország támogatására, épp ugy Görögország, mint Ausztria ellen.

Legnagyobb gondot okoza kormányoknak az ujra megkezdett szocializztikus izgatás, nem csak Muszkaországban, de Németországban és Spanyol-, sőt Olaszországban is.

Anglia farkasszemet néz Muszkaországgal a merwi expedicció végett és nem sokára szabadabban fog mozoghatni, mihelyt a zulukkal meg lesz kötve a béke.

UJDONSÁGOK.

— aug. 17.

— Személyi hirek. A király e hó 19-én érkezik Bécsbe, a mikor az uj osztrák miniszterek előtte fölesküsznek. — József osztrák főherczeg Sopronba érkezett. Kiséretében van Nyáry Adolf báró honvédezredes és Paczor Kálmán honvéd alezredes. — B. Kemény Gábor miniszter és Jekelfalusy min. tanácsos ma Budapestre érkeztek. Az egyesült ellenzék egyik kiváló tagja Bécsben utazott, hogy Taaffe gróffal értekezzék.

— Megtébolyodott. Trefort Ágoston közoktatási minisztert mint részvéttel értesülünk, ismét sulyos családi csapás érte. Leánya Ilona, kin az elmebetegség nyomai már hosszabb idő óta mutatkoztak, most végkép áldozata lett e betegségnek s gondnokság alá helyeztetett.

— Az Arrogante-ünnep. A programm, melyet az ünnepély előtt és alatt elárusitani fognak, már elkészült s kiállitása meglepően finom izlésről tesz tanuságot. Papirja fehér, az egyik lapon Pest város, a másikon Páris város halvány nyomatu czimereivel. Az arabeszkek s initialék, valamint egyéb nyomdai czifrázatok kékek és veresek, ugy, hogy a programm franczia nemzeti színü. „A szöveg ez: elől áll Várady Antal Prologja, utána „A matróz hitvese" alkalmi költemény Erdélyi Bélától, mindkettő párhuzamos közléssel franczia forditásban és Piat Károly tollából; ugy az egész programm is franczia-magyar. Ezen költemények után jön a hangverseny teljes müsora három szakaszban: I. A szabadban. II. A romok közt. III, A teremben. Végül a többi ismert pont. A diszes programm hétfőn délttől kezdve minden kereskedésben tiz krajczárért kapható lesz. Ugy halljuk, hogy a felső vendéglő termében esti fél 8-kor tartandó hangverseny jegyei legnagyobbrészt már elkeltek, minél fogva a bizottság még két sor körszéket helyezett el; a párisi vendégek részére elől lesznek kijelölve helyek. Eddigelé be vannak jelentve Párisból: Gouzien, Wolf (Figaro) Jonciéres Viktor (Dimitri opera szerzője), és Laurençon. Türr tábornok neje, ki jelenleg Budapesten időzik, szintén meg fog jelenni az ünnepélyen.

— Elfogott rendőrfönök. Ivánoff Kristo szófiai rendőrfőnök tegnap este Budapesten elfogatott. A nagy feltünést keltő esetről a következőket jelenthetjük:

Annak idejében lapunkban is emlitve volt, hogy ez évi márczius 31-én a viddini osztrák-magyar konzult a bolgár hatóságok szidalmazták, sőt tettleg bántalmazták azért, mivel egy osztrák-magyar alattvaló ellen foganatositott végrehajtást meg akart akadályozni. A bolgár rendőrök és törvényszéki hivatalnokok az épen jelen levő orosz konzul parancsára az osztr.-magyar konzult, a végrehajtást szenvedő lakásából kidobták, sőt avval fenyegették, hogy a Dunába fogják vetni. Ez eset akkor végtelen boszuságot okozott kivált Ausztriában, s a közvélemény sürgetésére a bécsi külügyi hivatal elégtételt követelt Szentpétervárról, az elégtétel azonban mind e mai napig nem adatott meg. A dolog már-már feledségbe kezdett merülni, midőn egy véletlen eset ujra emlékezetbe hozta azt, s egyuttal ugy látszik alkalmat adott az osztrák-magyar kormánynak a szenvedett sérelemért elégtételt venni. — Tegnapelőtt este ugyanis, mint jelentettük, Ivanoff Kristo szófiai rendőrfőnök Budapestre jött, egy másik Martinovics nevü turnu-szeverini urral azon czélból, hogy itt a bolgár tüzoltóság számára fecskendőket és egyéb tüzoltó szereket vásároljanak. A két idegen a Tigris szállodában szállt meg. A viddini osztrák-magyar konzul értesülvén Ivánoff utjáról, táviratilag megkereste a budapesti kir. ügyészséget ez uri ember elfogatása végett; Ivanoff ugyanis a viddini kravall idejében ott hivataloskodott, s tényleges részt vett az osztrák-magyar konzul bántalmazásában, sőt az elsők egyike volt, kik arra kezet vetettek. A megkeresés következtében Farkassányi rendőrtollnok és Fischer rendőrtisztviselő megjelentek Ivanoff lakásán a Tigrisben s a bolgár rendőrfőnököt elfogottnak nyilatkoztották. Fischer szerb nyelven tolmácsolta jövetelök czélját, mit Ivanoff rendkivüli megütközéssel hallgatott, azonban csakhamar összeszedve magát, átadta kardját a rendőröknek, kik aztán kocsin a kir. ügyészséghez szállitották.

Mint értesülünk a törvényszék Ivánoff ügyében azonnal ülést tartott, s az elfogottat kihallgatta. A rendőrfőnök határozottan tagadja, hogy ő márcz. 31-ikén a viddini osztrák-magyar konzult tényleg bántalmazta volna. Azt beismeri, hogy a nevezett napon Viddinben volt, s részt vett a népesoportulásban, mely a kravall alkalmával támadt, azt az embert látta is, ki a konzult legelőször megütötte, sőt nevét is tudja ennek, s azt meg is nevezte. A törvényszék elhatározta, hogy Ivanoff Kristófot szabad lábra helyezi, de azon föltétel alatt, hogy a bolgár rendőrfőnök becsületszavát adja, hogy a törvényszék és a rendőrség engedélye nélkül ügye eldöltéig Budapestről el nem fog távozni. Ez megtörténvén Ivanoff rögtön szabad lábra helyeztetett. Ivanoff ma korán reggel bekocsikázta a fővárost s megtekintette annak nevezetesebb helyeit, melyekkel most ideje és alkalma lesz bővebben megismerkedni, mint idejövetelkor gondolta. A bolgár rendőrfőnök szálas szőke ember, csinos arczvonásokkal; ezüst zsinóros kék egyenruhát visel. Társa Martinovics még tegnap este visszautazott hazájába.

Edison széntelephona és a főváros. Az Edison-féle széntelephonnak a telephontársaság képviselőjénél, Puskás Ferencznél számos látogatói vannak ugy az előkelő világ, mint a tudomány és kereskedelem köréből. Legközelebb Ráth, fővárosi polgármester, Gerlóczy alpolgármester s több fővárosi tanácstag is megtekintette a készüléket. A két polgármester annyira meg volt lepetve a telephon varázsszerü működésétől, hogy a társulat képviselőjének mindketten megigérték, miszerint annak ügyét legközelebbi alkalommal a tanács elé hozzák s a két városházának telephonnal való összeköttetését fogják inditványozni; mely czélnak az, a mint ők saját fülökkel és szemökkel meggyőződtek róla, teljesen megfelelend; a nagy szolgaszemélyzet ide s oda való nehézkes küldözését feleslegessé teszi; az ügykezelést megkönnyiti és meggyorsitja s azonfelül kevesebbe is kerül. Mi részükről, irja a „Távirda Közlöny", nem a két városházának egymással való puszta összeköttetését tartanók czélravezetőnek és nagy gyakorlati haszonnal járónak: hanem ha ugy a fővárosi képviselők, mint nagykereskedők és pénzemberek mielőbb azon lennének, hogy a fővárosi telephon-hálózat — ha egyelőre kicsiben is — nem sokára megvalósuljon s igy a két városházát a központi telephon-hivatallal összekötnék. Igy mig a két városháza egymás között is összeköttetésben lenne, addig a miniszteriumokkal, rendőrséggel, egyes városrészi kapitányságokkal és minden tetszés szerinti intézettel és hivatallal akadály nélkül közlekedhetnek a központi hivatal utján. Egyáltalában nem kétkedünk rajta, hogy a két fentnevezett s több számos látogató, kik mindnyájan csaknem el vannak ragadtatva a telephon finomsága, jósága, hangjának tisztasága s könnyed kezelése által, mielőbb igyekezni fog annak gyakorlati alkalmaztatására, s különösen a kereskedelmi köröknek megadják benne ama hatalmas rugót és emeltyüt, mely a kereskedelmet a közvetlen közlekedés folytán nagyban hivatva van emelni s fővárosunkat a többi világvárosok mellé egy igen nagy és fontos lépéssel közeliteni. Ugyanezen alkalommal Edison phonographjában is gyönyörködtek a hallgatók s az, bár a képviselőnél levő példány nem a legutóbb tökéletesitett phonographok egyike, szintén megtette a maga jó benyomását. Magyarul, franczául, angolul, németül megbeszéltették az ujkori csodát s aztán a két polgármester douettet énekelt be, melyet az, különösen az alsóbb hangokat, meglepetésükre elég tisztán ismételt. Tudva levő dolog, hogy Edison e találmányának tökéletesitésével is folytonosan foglalkozik s bizton reméli, miszerint a phonograph rövid időn valódi és sok oldalu gyakorlati használatban fog részesülni.

— A király születése napján holnap és Szent-István napján a főváros hatósága szokott ünnepélyességgel vesz részt az egyházi ünnepélyekben. A tanács holnap d. e. 10 órakor tartandó budavári misén testületileg diszmagyarban jelenik meg, Gerlóczy h. polgármester vezetése alatt, s azután a fő v. bizottsági tagok küldöttségével Tisza miniszterelnökhöz mennek kifejezni üdvkivánataikat. Szent-István napján pedig a 7 órakor reggel kezdődő körmenetre a tanács a

föv. biz. tagokkal együtt diszmagyarban vagy salon öltönyb-n, Ráth főpolgármesterrel együtt jelen meg. A meghivók ezen ünnepélyességekre már szétküldettek.

— Baleset a circusban. Az Oroszi féle circus tegnapi előadásán a circus személyzetének ügyetlensége miatt kevés hijja, hogy nagyobb mérvü szerencsétlenség nem történet. Az utolsó mutatvány alkalmával ugyanis, az egyik ló az átugrandó szalma battierbe keveredett, megbokrosodott s a közönség közé ugrott. Komolyabb baj nem történt ugyan, de a megrémült, a kijárat-felé tolongó nők egyike a szorongásban mégis némi sérüléseket szenvedett. Megrovandó könnyelmüség a circus tulajdonosa részéről még az is, hogy a villany világitáshoz hajtóul használt gőzkép, közvetlen a ponyva sátor melett áll, s kürtője még a szabályszerü szikra fogóval sincs ellátva, ugy hogy a szikrák sürüen hullanak a sátor tetejére. A rendőrség kötelessége az illetőt kényszeriteni a szükséges elővigyázati szabályok alkalmazására.

— A külföldi szakértők a vizszabályozás ügyében három emlékiratot fognak kidolgozni: egyet a Tiszáról, egyet Szegedről és egyet a Dunáról. Ezekre felhasználnak minden segédmunkát, leforditattak több magyar müvet s gr. Károlyi Sándor ismert emlékiratát is. Mint a „M. Lapok" irja, az egyik szakértő Barilari azon kérdésre, vajjon a szakértők inkább csak birálni fogják-e az eddigi vizszabályozást, vagy positiv javaslatokat tesznek; igy felelt: „A puszta kritikával nem sokat használnánk. Mikor valakinek levágták a fejét, akkor kár azt kutatni, hogy mikép esett ez meg. A bizottság inkább arra fog szoritkozni, hogy positiv javaslatokat tesz a jövőben foganatositandó munkák iránt." E munkák mindenesetre jelentékenyek lesznek. Kivitelük — nagyjából számitva — legalább is száz millió forintba fog kerülni. Magának Szegednek biztositására nehány millió forint lesz szükséges. — Egyébbiránt a bizottság nem is fog kiterjeszkedni a megoldandó feladat pénzügyi oldalára; csak technikai szempontból készül véleményt mondani. De javaslatában alkalmasint meg fogja különböztetni a feltétlenül szükséges munkákat a csak „hasznosak"-tól.

— Halálozás. Özv. Kakujay Józsefné sz. Jeszenszky Leontina élte 60-ik évében tegnap e hó 16-án meghalt. Béke poraira!

— Szegedről ottani levelezőnk a következőket irja: Hogy semminek se legyünk hijával, tegnap délután tüzveszélyt is értünk. Az oroszlány-utczában gyuladt ki egy butorkereskedő háza. A teteje, sok butor és a szomszéd ház teteje leégett, néhány ezer forint kárt okozván a tulajdonosoknak. Legnagyobb rémületet idézte elő, hogy a két háznak az iskola-utcza fe é fekvő szintén leégett melléképületei komolyan veszélyeztették az egész iskola-utczát, de különösen annak a „Hungária" szálló felőli házsorát, ugy hogy az e soron lakok egy része ijedve hurczolta holmiját szerteszét. A tüzet aránylag rövid idő alatt végkép eloltották. A közönségen kivül erélyes részt vett az oltásban az itt levő gyalogság és müszaki csapat. A királyi biztos Stesser titkár, Bakay, Szemcző és Horváth Gyula képviselők kiséretében mindvégig jelen volt a vész helyén és személyesen intézkedett egyről-másról, a mi szükségesnek látszott. Horváth képviselő személyesen részt vett az oltásban és kormosan, vizesen hagyta el a tüz szinhelyét. A tüznek egy emberélet is esett áldozatául, Kecskés Mihály oly szerencsétlenül esett le egy háztetőről, hogy a kapott sebek következtében már meg is halt. — A város tüzoltó eszközei roppantul meg vannak viselve. Minden perczben másik szivattyu mondta föl a szolgálatot. Rendezett tüzoltóság hija is nagyon érezhető volt. Egy okkal több lesz ez a tapasztalás arra, hogy Tisza Lajos még az eddigivel is erélyesebben hozzá lásson a tüzőrség szerveztetéséhez. — Mint illetékes helyről hallom, a folyó évre szóló jövedelmi adó kivetését e hó 20-án kezdi meg az az adókivető bizottság Molnár Pál elnöklete alatt. Kivánatos lenne, ha ezt a dolgot elhalasztanák legalább addig, mig a kárbecslések eredményeként végleg és hiteles adatokkal constatálva lesz az egyes polgárok adóképessége. — Az adóbehajtás, melyet a multkor közölt szabályok szerint foganatositanak igen csekély eredményü. Olyan kereskedők és iparosok sem tudnak fizetni, kiknek megmaradt az üzletük, miután a forgalom csekély s jövedelemre számitani sem lehet ebben az esztendőben. Jobb lett volna egészen fölfüggeszteni az adószedést legalább deczember végeig. Addig ugy se folyik be a legjobb esetben sem több 50,000 forintnál. Már ezért csak nem érdemes a pálczát megsuhintani. A városi adóigazgató (Jungen Károly) különben a lehető legnagyobb méltányossággal és tapintattal jár el dolgában és nem szorit adóleszolgáltatásra egy fizetésképtelent sem. Ugy látszik, jobban érti embertisztét a fölebbvalóinál. Pulz tábornok itt lévén, Tisza Lajossal megtekintette a kaszárnya épitésre tervbe vett helyeket. A kaszárnyahelyek kijelölésére kiküldött városi bizottság, melyhez katonai részről Prohaszka és De Bean törzstisztek csatlakoznak, csütörtökön kezdi meg müködését. Mint utólag értesülök, a leégett második Kresztits-féle házban a rókusi népkör irományai és zászlója is bentégtek.

— Az egri sorsjáték. Az Eger városa árviz kárainak pótlására rendezett jótékony sorsjáték ügye igen szépen halad előre, és az országszertefennforgó mostoha viszonyok daczára, a közönség szives részvétéből kedvező sikerre nyujt kilátást. Ennek folytán a huzás — az ilynemü sorsjátékoknál eddig követelt eljárástól eltérőleg, — a kitüzött időben, vagyis folyó évi november 1-én minden esetre meg fog tartatni. Ugyanazért a rendező bizottság felkéri a t. közönséget, hogy mindazok, kik a jótékonyczél előmozditásához sorsjegyek vételével járulni ohajtanak, — s ilyeneket, bármi okból eddig nem kaptak, forduljanak a rendező bizottsághoz Egerben, — mely egész készséggel tesz eleget a megrendeléseknek. A küldemények legolcsóbban és legczélszübben posta utalvánnyal vagy értéknélküli ajánlott levélben küldhetők, a kisérő levélben kitett számla szám megjelölésével, a mi az illető érdekében is szükséges. Eger 1879. augusztus 15. Almásy Félix, b. elnök.

— A margit-szigeti fürdő állandó vendégeinek száma julius hó 22-től augusztus hó 12-ig — 202 személy volt. Ez idő alatt a fürdőt és szigetet 12.171-en látogatták. Hozzáadjuk a már eddig kimutatott 61.897-et. Ennélfogva a sziget megnyitása óta (ez évi april 20-ika) a szigetet és fürdőt 74.068 személy látogatta.

— Hajmeresztő gyilkosság történt Keszthelyen f. hó 11-én. Kappel Kálmán ottani illetőségü, 20 éves, foglalkozás nélküli egyén minden áron szerelmi viszonyt akart kezdeni az uradalmi kéményseprő-mester leányával, a 18 éves csinos Reinhold Máriával, de a leány nem hallgatott csábitó beszédeire, szülei pedig házukból kitiltották a tolakodót. Erre a nyomorult boszut forralt. Több izben fenyegetőzött tanuk előtt, hogy R. M. számára kést köszörül. A mondott napon a grófi park mögött megleste a leányt, midőn az kis testvérével a kukoriczaföldre ment. Hivta, de a leány rá se hallgatott, ekkor dühösen megrohanta, botjával ütötte, késével hátba szurta. A szerencsétlen áldozat fölkiáltott és menekülni igyekezett, a gyilkos azonban utját állta s sziven szurta. A szegény lány pár percz mulva kiszenvedett. — Kappel undok tette szinhelyéről azonnal elfutott és azon véresen átadá magát a csendbiztosnak. Teljes nyugodtsággal, a megbánás minden jele nélkül mondotta el ott vallomását. A bünvizsgálat ellene folyamatban van.

— Szerencsétlen lövés. A „Kecskemét" irja: Ivicz Mihály 2-dik gymn. osztályt végzett 13 éves fiu és unokatestvére Danics János, aug, 10-kén kint voltak az előbbi atyjának talfájai tanyáján, — s miután a szőlőben kutyák jártak, elhatározták, hogy azokat lődözni fogják. Levette tehát Ivicz atyjának a falra akasztva volt puskáját s mentek a szőlő felé, — a mint a szőlő árokhoz 66 lépésnyi távolra értek: a puska elsült s Danics János 13 éves fiu halva rogyott össze. Ivicz kezdetben azt állitotta, hogy unoka testvérét egy ember a szölő árokból lőtte agyon, ő rá is lőtt, azonban futásban keresett menedéket, de miután a helyszini szemlénél kisült, hogy a lövés — miután az agyonlőtt ruháját pörkölte — közelről eszközöltetett, tettét bevallotta.

— Párbajozó munkások. Gráczból irják: A Körösi-féle gépgyár két munkása párbajra hivta ki egymást a napokban egy lány miatt, kit mindketten szerettek. A harcztérül egy közel fekvő erdő, s fegyverül revolver választatott. A rendőrség azonban értesülvén a dologról a párbajozókat elfogatta.

— A világ legnagyobb fája. New-Yorkban jelenleg egy óriás fának egy része van kiállitva, melyet Californiából vittek oda. A newyorki Herald a következőket irja e fáról: A természet e csodálatos müvét 1874-ben fedezték föl. A fa egy berekben állott a Tule folyó mellett Tulore megyében, mintegy 75 mértföldre Visaliától. Csucsa le volt törve, valószinüleg már igen régóta s felfedezésekor a fának mégis 240 láb magassága volt. A törzsnek, ott a hol le volt törve, átmérője 12 lábat tett, mig ágainál 9—10 lábat. A fa alsó része 111 láb. Az erdőnek ez őskori királyát Old Mózesnek nevezték egy közellevő hegy neve után. — A fa korát 4840 évre becsülik, s ez a legnagyobb fa, melyet eddig fölfedeztek. A kiállitott rész kerülete 75 láb, átmérője 25 láb. Belseje, hol 150 ember elfér, diszes teremmé van átváltoztatva; a talajt szőnyegek fedik, s a butorzat egy zongorából, divánból, asztalokból és székekből áll. A falakat kaliforniai tájképek diszitik. A közönség a teremben teljesen szabadon mozog.

Rövid hirek. **Ó-Kanizsán**, mint nekünk irják, egy divatárus üzletéből 700 frt áru kelmét és szövetett elloptak. A tolvajok egymásután 3 éjjel törtek be a város különböző helyein. Ugy látszik valami szervezett tolvajbanda választotta e várost müködése helyéül a rendőrség eddig még nem jött a tetteseknek nyomára. — **Soldos** Sándor megczáfolja azt a hirt, hogy a közös hadseregbe huszárnak állott be. — **Megszökött községi biró.** Kenecsey János nagy-bistereczki községi biró, hivatalos pénzek elsikkasztása után megszökött. A belügyminiszterium országszerte közölteti.

Szinház és müvészet.

— Állandó szinház Nagy-Váradon. Pázmándy Dénes Nagyvárad városához ajánlatot nyujtott be, melyben állandó szinház épitésére vállalkozik. Feltételei, mint a „Bihar" irja, a következők: 1. Pázmándy Dénes és társai kötelezik magokat Nagyváradon, egy a város által kijelölendő helyen — kizárolag a magyar szinészetnek szentelt — szinházat épiteni, még pedig vas oszlopokra, szilárd tégla-alappal, vegyes tégla és fa falazattal, (Riegelvand) a kor s a város közönsége igényeinek megfelelő tágas szép néző teremmel, zsinórpadlás és sülylyesztő alappal ellátott szinpaddal. — Az épitési határidő 1880. május 1-seje, mely időre kötelezik azt elkészitve a kitüzött czélra felszerelten átbocsájtani. 2. A tervek és a költségvetés jóváhagyás végett a szinügyi bizottság, illetve a város hatóságának bemutattatnak. 3. A 25—30,000 frtnyi összeg — a mennyibe az épités kerülend, — Pazmándy Dénes és társai sajátjából fedeztetik; az időközi kamatok a főépitési tőkénél beszámittatnak. A végszámadások a szinügyi bizottság iletőletőleg a városi hatóságnak bemutattatnak s ezzel egyetértőleg állapittatik meg az egész épület költség összege. 4. A mennyit ezen költségi összeg ki fog tenni, annak tiz százalékos kamatját kötelezi a város a a vállalkozóknak két félévi részletben 20 éven át évenkint fizetni. 5. Ezen tiz százaléknyi részletben már a törlesztés is bent foglaltatván, husz év mulva az egész épület, minden kárpótlás nélkül, ingyen átmegy Nagyvárad tulajdonába. 6. A szinház használata pedig ezen husz év alatt is már s pedig az első naptól fogva teljesen és kizárólag Nagyvárad várost illeti; ő rendelkezik a felett, hogy ki s mely társulat játszék a szinházban, magától értetvén, hogy minden bérösszeg, vagy bármi javadalom a várost illeti, épittetők a fenti évi kamat és törlesztéssel teljesen beelégedvén. 7. Ezen csak főbb pontjaiban érintett vállalat felett elfogadás esetén egy részletes szerződés fog egyrészről Pázmándy Dénes és társai, másrészről Nagyvárad város között köttetni.

Tanügy.

— A tanitóegyesületek szövetségének ülése alkalmából a következő felhivásokat vettük: Budapest főváros mélyen tisztelt polgárait tisztelettel kérem, hogy a kik a tanitó egyesületek szövetségi közgyülésére hazánk távol vidékeiről e hó 20-án Budapestre érkező tanitók közül egynek-kettőnek két-három napra ingyen szállást adni szivesek lennének, ebbeli ajánlataikat méltóztassanak Ledényi Ferencz föv. igazgató tanitó urnál (IV. ker. kötő-utczai népiskola) bejelenteni. A budapesti tanitók egyesületének és testületének azon tagjait, kik a szövetségi közgyülésre képviselőkül megválasztattak, tisztelettel kérem, hogy a folyó hó 20-án d. e. 10 órakor a kötő-utczai iskolában tartandó közgyülésen kivétel nélkül megjelenni sziveskedjenek. Ugyane napon délelőtt 9 órakor az egyetemes tanitógyülés végrehajtó bizottsága tart ülést, melyre a biz. tagjait tisztelettel meghivom. Lakits Vendel, titkár.

— A kecskeméti ref. főiskola jog- és államtudományi osztályaiban a jövő 1879/80. iskolai évre a beiratások szept. hó 1-től 8-ig tartatnak; — később jelentkezőknek nyomós okból engedélyt ad a felvételre szept. hó végéig a tanáriszék. — Az alap- és államvizsgálatok szept. hó 9-től 15-ig fognak tartatni, szept. hó 16-án a nyilvános előadások megkezdetnek. Az igazgatóság.

— A budai tanitók egyesülete e hó 19-én d. e. 9 órakor a II. ker. medve-utczai népiskolánál a szövetség ügyében értekezletet tart, melyre az egyesület tagjai meghivatnak. Az elnökség.

Egyletek, társulatok.

— A „Coburg" első pesti hadastyánegylet zászlajára, az egyleti tagok nejei uj szalagot ajándékoztak, melynek beszentelése Rupprecht Demidoff asszonynak, mint zászlóanyának személyes jelenlétében ma történt meg a szokott ünnepélyességgel, a terézvárosi templomban. A disz beszédet dr. Szabóky Adolf tartotta. A szalag felirása a következő: „Isten legyen oltalmunk! A Koburg hg. I. hadastyán egylet tagjainak nejeitől, az 1877. május 20-án tartott zászlószentelés emlékére, Steiner Anna. Lőcsey Franciska, Dreiner Josefa által." Az ünnepélyt ma este társas összejövetellel fejezték be, az egylet helyiségeiben.

Fővárosi ügyek.

— A főváros közgyülése csütörtökön augusztus 21-én több igen erdekes ügyet tárgyaland; nevezetesen a budai vizvezeték tervét, a kül- és belföldi szakértőkből alakulandó Duna-szabályozási vizsgáló enquete részére 20,000 frt költség megszavazása iránti javaslatot. a belügyminiszter leiratát a prostitutio rendezése végett kiadott rendelettel; a tanács inditványát a városi pénzek gyümölcsözőbb elhelyezése iránt; továbbá a közraktári bizottság javaslatát, hogy minő kötelezettséget tegyen a főváros a rakpart épitésre és talajfeltöltésre kapott 700,000 frtos állami segély élvezeteért stb.

— A tanács és a rendőrség. Ismeretes azon összeütközés, mely a főváros közigazgatási és rendőri hatóságai között történt az Oroszy czirkusz miatt. A főváros elutasitá, a rendőrség pedig engedélyezte a czirkuszt s az ügy felülbirélás végett a rendőrség által a belügyminiszterhez terjesztetett föl. A belügyminiszter pedig a rendőrségnek adott igazat, a mint a leiratból kitünik. A ma beérkezett miniszteri itélet indokolásul azt hozza föl, hogy a föv. tanács részéről jelzett azon megállapodás, mely a föv. közm. tanács és a főv, hatósága közt, előbbinek 1877. évi 1632. sz. értesitése alapján létrejött, s mely a főkapitánysággal közölve nem volt, nem mint a tanács átiratában emlittetik, általában czirkusok felállitásáról, hanem csak állandó czirkusok létesitéséről szól s igy természeténél s tárgyánál fogva sem vonatkozhatik rövid időre felállitott ideiglenes czirkusokra. A fővárosi tanácsnak folyó évi jul. 29-ikén hozott határozata, melylyel az első izben nála kért engedélyt megtagadta, illetéktelennel tekintendő, mert a kérdés alatti előadások engedélyezése kizárólag a rendőrség hatáskörébe tartozik s a tanácsnak a hozzá beadott engedélyi kérvényt, netáni észrevételeivel a rendőrséghez kellett volna áttenni. Minthogy a kérdéses circus nem városi, hanem magánterületen áll, nem forgott fön oly eset, melyben köteles lett volna a rendőrség a föv. hatósággal kölcsönös megállapodást eszközölni ki. A főkapitányság által kiadott engedély tehát jogi szempontból a belügyminiszterium által kifogástalannak találtatott.

KÖZGAZDASÁG.

Méhészet.

Mintaméhes, eszközmühely és árucsarnok.

Országos méhészeti egyesület megalakitására irányzott mozgalom általános érdeklődéssel fogadtatott. De főként érdeklődnek az iránt a hazai gyakorlati méhészek; kiknek nagy számát, hiszszük, hogy f. évi augusztus 21-én az alakuló közgyülésen üdvözölhetjük.

Az országos méhészeti egyesület megalakulásától várjuk a méhészetnek, mint közgazdasági mellékágnak lendületét, biztositását.

Az orsz. méhészeti egyesület, mint összekötő-kapocs-szövetkezésül fog szolgálni arra, hogy együttes erővel, összevetett vállal az okszerü méhészet ismertetését, elterjedését és jövedelmezőségét biztositsuk.

De ezen összekötő kapocs arra is fog szolgálni, hogy az ez uton nyerendő szellemi és anyagi eszközök által, lehetővé tétessék három intézmény t. i. egy minta méhes, egy eszköz-mühely, és az áru-csarnok felállitása.

Ezen három intézmény az, melynek okszerü felállitásától függ az orsz. méhészeti egyesület jövendőbeli müködésének sikere, s a közgazdaság támogatására irányzott törekvése.

Igy magában véve, mind három intézmény felállitása igen könnyü dolognak látszik. De hogy azok létesitésének meglegyen a kivánt sikere, — nagyon is beható és higgadt tanácskozás alá kell azt vennünk. Meg kell vitatnunk minden oldalról. Beható tanulmányozás alá kell vennünk az itt-ott hazánkban már ismertetett tervezeteket és intézményeket. De körül kell tekintenünk a külföldön is, hogy az ott tett intézkedések miféle eredményeket mutatnak fel.

Pénz nélkül semmit sem lehet létesiteni; de éppen azért, mert ezen három intézmény is pénz befektetést igényel, — ovatosoknak s előre látóknak kell lennünk, nehogy a tagtársak és pártolók által, adományozandó pénz minden eredmény nélkül el kallódjék.

A minta méhes felállitása okvetlenül szükséges, mert az fog szolgálni a nagy közönségnek és a tanulni kivánó kezdő méhészeknek gyakorlati iskolául.

A minta méhesben alkalom lesz adva a méhekkel, mint az állatország legszorgalmasabb munkásaival való megismerkedésre. De alkalom lesz adva a méhektől való irtódzás legyőzésére is. Mert alkalom is adatik kinek-kinek meggyőződni arról, hogy azon rendkivül szurós és mérges természetüeknek kihiresztelt méhek, okszerü és jó akaratu bánásmód mellett éppen oly szelid és kedves bogarak, mint a mily igen hasznosak. Épen azért a minta méhes a legalkalmasabb intézmény arra, hogy a nagy közönségből mentől többeket méhészekké meghóditson.

Továbbá, a minta méhesben minden méhészeti eszköz, minden rendszer kipróbálható, s az által eszközlendő lesz az, hogy az egyes méhészeknek alkalom adatik a hasznos és czélszerüről közvetve tudomást szerezni, s nem lesznek kénytelenek sok pénz és idő áldozattal kisérleteket tenni. De épen azért, mert a felállitandó minta méhesnek ily fontos szerepe leend, szükséges, hogy az mind a tudomány mind a gyakorlat kivánalmainak megfelelőleg szerveztessék.

Nem lenne azért czélszerü s egyáltalán nem felelne meg a várakozásnak egy oly minta méhes, mely p. u. az országos állat- és növényhonositó társulat kertjében az ugy nevezett állatkertben állitatnék fel, s az minden rendszerü kaptár és minden méhészeti eszközzel felszereltetnék, de a főtényező — a méhészetet szakszerüleg kezelni tudó utmutató, — a magyarázatot és felvilágositást adni tudó és hivatott egyén, a méhészmester hiányoznék. E nélkül a minta méhes önmagában tönkre menne, s egyáltalán szolgálandna tanulmányi alapul, legfeljebb csakis a szemlélődő közönségnek látványul. Okvetlenül szükséges tehát egy oly minta méhes felállitása, melybe egy szakavatott, a méhészetet okszerüen kezelni s felvilágositást és magyarázatot adni tudó méhészmester szerződtethessék.

Csakhogy idáig jövén, a fordulóponthoz jutottunk. Mert arra nézve, hogy ezen minta méhes kezelésére egy szakértő méhészmester állittassék, sok évi kiadás szükségeltetik vagy pedig egy oly minta méhes felállitása szükséges, mely 200—300 törzs méhet befogadjon, hogy igy a nagyszámu méhtörzsek jövedelméből mind a méhészmester fizetése, mind pedig az egyébb kiadások fedezhetők legyenek. De egy ily nagyobb méhesnek, illetőleg méheseknek és hozzá a méhészmester lakának, tehát egy egész méhészeti telepnek a más telkén, ez esetben az állat- és növényhonositó-társulat kertjében való felállitása, sem ezen társulat, sem az országos méhészeti egyesület érdekeivel össze nem egyeztethető.

Már pedig a minta méhes csak ugy állitható fel okszerüen, s csak ugy fogja eredményezni azon sikert, melyet annak felállitásától várhatunk, ha az a kellő nagyságban s akként rendeztetik be, hogy az a reá forditandó költséget fedezni, a befektetendő tőkét pedig jól jövedelmeztetni fogja.

A tervezett minta méhes felállitásánál tehát három főszempont jő tekintetbe:

a) hogy a minta méhes akként legyen szerve, hogy az önmagát és a kezelő méhészmestert fentartani képes legyen s azonfelül még jövedelmezzen is.

b) hogy valóságos minta-méhesül, tanulmányi helyül szolgáljon.

c) hogy maradandó, s biztos alapokra fektetett legyen.

Mielőtt azonban az általam képzett helyes és biztos alapokra fektetendő minta-méhes tervezetét előterjeszteném; szükségesnek tartom a müszer-mühely és árucsarnok körvonalait is szellőztetni. A müszer-mühely és minta-méhesnek egyik kiegészitő része leend, mert ez által a méhész mesternek és segédjének a télre egy hasznos müködési kör nyilik. S a mellett csakis igy készittethetnek olcsó és az okszerü-méhészet gyakorlására alkalmas egyöntetü kaptárok és egyébb eszközök.

Végre az árucsarnok szintén a minta-méhesnek másik kiegészitője t. i. a méhészeti termékeknek biztos értékesitője leend. De az csak ugy leend azzá, ha szakavatott és megbizható kezekre lesz bizva; s az egylet felügyelete és utmutatása szerint, egyedül a méhészet és nagy közönség érdekeinek megfelelőleg kezeltetik.

Azért is én e három intézmény létesitését csak ugy tartom alaposnak és sikert igérőnek, ha az együttesen és egységesen szerveztetik.

Mindezek létesitésére mindenekelőtt legalább egy három ezer frtnyi tőke befektetése szükséges. Melyből egy bérlett telken felállitandó a minta-méhes mintegy 200 törzs méhhel. Ugyanitt berendezendő a müszer-mühely is. Nemkülönben a termények elhelyezésére szolgáló raktár, mely a vidékről eladásra beküldendő termények raktárául is szolgáland. És végre Budapest valamely alkalmas helyén megnyitandó az árucsarnok. A szükséges tőke beszerzését én legczélszerübbnek tartom részvények utján. Mert csak is ugy remélylek sikert, ha ezen minta-méhes valóságos kereskedelmi méhes-települ szerveztetik. A kézzel fogható haszon reményében vagyunk hajlandók filléreinket összeadni. Anyagi várható haszon nélkül áldozni, ma már csak nagyon keveseknek van ahoz módjuk. Azonban, habár részvényes tagul nem minden egyleti tag lépne is be: mégis a méhestelep-mühely és árucsarnok vezetése az egylet kezében maradna. Az egylet választana egy igazgatót, ki az egyletnek tartozó felelősséggel igazgatná és vezetné, kezeltetné a felfogadott méhész-mester és segédje által mindhárom intézményt. A segédnek okvetlenül asztalos mesternek kell lenni. Mind az igazgató évi rendes dij és osztalékot huzna mind pedig a segédszemélyzet, — hogy az ő érdekök az egylet érdekével összekapcsolva legyen.

Az én nézetem szerént tehát okvetlenül egy kereskedelmi méhtelep állitandó fel. Csakis ez uton remélylek abból hasznot s csak igy hiszem, hogy az a saját erején meg tud állani. De a kézzel fogható haszon az mely az egyeseket a méhészet gyakorlására ösztönözni fogja.

Mindazáltal a szellemi részt sem akarom mellőzni. Sőt inkább azon reményben ringatom magamat, hogy ha a magas kormány s a nagy közönség egyletünk életre valóságáról, hasznot hajtó voltáról meggyőződik, önként fogja támogatását felajánlani. S ekkor magától fog bekövetkezni az egyletnek nagyobb mérvü kiterjesztése. Be fog következni az az idő, mikor a magas kormány az oly hasznosnak, bizonyos közgazdasági mellékágnak nagyobb mérvü elterjesztését az állam érdekében szükségesnek fogja elismerni. Állitand vándor tanitókat s lehet, hogy a kereskedelmi telep mellé egy méhészeti szakiskolát is.

Mindezen intézmények koronázójául felemlitem a tervben levő méhészeti szaklapot is. Erre okvetlenül szükségünk leend. Csak hogy annak kiadatása is pénzbeli áldozatokkal jár.

Épen azért mellőzzük is kezdetben mind azt, a mi nem okvetlenül szükséges. Lassan, de biztosan haladván a czél felé.

Mindaddig mig anyagi erőnk meg nem engedi a lap megindítását, mellőznünk kell. Kisegitenek addig a gazdasági és főként a méhészeti szaklapok; melyek a méhészet érdekében szükséges közleményeinket mindig készséggel felveendik.

Visszatérve még egyszer a minta-méhes kérdésére, nyilvánitom, hogy egyáltalán nem vagyok ellene, hogy az állatkertben egy csinos pavillon felállittassék. De ezen pavillon a méhészeti telepnek csak egy kiegészitője leend és csak akkor lesz ideje a felállitásnak, ha azon telep már kellőleg berendeztetett. Mert akkor meglesz a kellő igazgatási és kezelési személyzet, mely idejének egy részét ide is fordithatja.

Kifejtettem nézeteimet, hogy azok alapul szolgáljanak a méhészet ügye kellő megvitatásának. Nem vindikálom magamnak a csalhatatlanságot, a jobban mindég készségesen elfogadom.

Hő vágyam az, vajha honfitársaim kellőleg méltányolnák törekvésünket, s ne kicsinyelték ezen csekélynek látszó közgazdasági ágat. Sőt inkább buzgó pártolásuk által lehetővé tennék, hogy az általunk felvetett eszme megtestesüljön s a méhészet ügye hazánkban is felvirágoznék.

Dömötör László.

Budapesti áru- és értéktőzsde aug. 17.

Gabnatőzsde. Buza ma jól kináltatott, de többnyire régi áru és alsóbb rendü minőségü. A vételkedv gyenge maradt, az irány lanyha, az árak meglehetősen változatlanok, de régi áru csak nyomott árakon volt eladható. Eladatott mintegy 10,000 mm. Rozsban a forgalom kicsi, az ár változatlan, árpa szilárd, tengeri 10 krral szilárdabb. zab változatlan, repcze lanyha. Eladatott:

Buza. Tiszavidéki uj: 100 mm. 78, 200 mm. 77.6 k. 12.25, 200 mm. 76 k. 11.60 (sárga) 300 mm. 11.90; régi 600 mm. 78.6 k. 12.30, 200 mm. 77.7 k. 12.—, 100 mm. 77.8 k. 12.15, 100 mm 76.7 k. 12—, 100 mm. 74 k. 11.25, 200 mm. 74.3 k. 11.30.

Pestvidéki uj: 400 mm. 88 k. 12.—, 100 mm. 77. k. 11.60; régi: 300 mm. 76 k. 11.45, 100 mm. 76 k. 11.45.

Fehérvári régi: 1450 mm. 76.5 k. 11.50.

Dunavidéki: 1000 mm, 77.3 k. 11.50, uj: 2000 mm. 77 k. 12.10.

Bácskai: 100 mm. 74.2 kilogrammos 10.75.

Bánáti: 100 mm. 74 k. 11.—, 106 mm. 75.6 k. 11.45, 100 mm. 77 k. 11.60, 300 mm. 75.5 k. 11.35, 200 mm. 77.5 k. 11.50, 200 mm. 74.5 k. 11.30.

Felsőmagyarországi uj: 300 mm. 76.5 k. 11.70, 100 mm. 11.40.

A kötések mind időre történtek.

Rozs régi: 500 mm. 7.45, uj 200 mm. 7.70, készpénz mellett.

Határidőüzlet. Buza lanyhább, őszre 5—7 krral.

Buza tavaszra 12.40—12.45, őszre 11.60—11.70.

Tengeri szeptember—októberre 6.60—6.70.

Zab őszre 6.25—6.30.

Káposztarepcze 11⅝—12.

Értéktőzsde. (Magán forgalom.) Külföldről jelentett jobb esti árfolyamokra a hangulat meglehetősen szilárd volt. Osztrák hitelrészvények 269.70 és 269.90 közt jöttek forgalomba és 269.60-on zárultak. Magyar aranyjáradék 92-en volt forgalomban.

⁑ **A „Heves-Szolnok-Jászsági tiszaszabályozási egylet"** az állam által nyujtandó kölcsönelőleg feletti intézkedés tárgyában f. hó 13-án Hevesen rendkivüli közgyülést tartott. A magyarhoni folyamok szabályozására, illetve a szabályozási társulatoknak nyujtandó kölcsön czéljából a magyar kormány rendelkezésére bocsátott 8 millió forintnyi összegből 200,000 frt előleg fölvételét határozta el, és annak kiutalványozását nyomban kérelmezte is. A kölcsön összeg uj töltésekre, a régiek biztositására, tatarozására fog fordittatni, utána 6 százalékos kamatot fizet a társulat. Ugyanez alkalommal elhatároztatott, hogy a védekezés-töltés emelési és egyéb védmunkálatok az eddig divott házi kezelés abbanhagyása mellett vállalkozók által eszközöltessenek, ami mindenesetre életrevaló intézkedés. — A török-szent miklósi ármentesitő társulat ugyanez alkalommal 62,000 frt állami kölcsön felvételét határozta el.

⁑ **Anglia be- és kiviteli kereskedelme** minden irányban hanyatlik. 1877, 1878 és 1879. év első felében mindennemü áru importáltatott és exportáltatott:

	1877.	1878.	1879.
	millió font sterling értékben		
bevitel	196.1	190.3	173.1
kivitel	95.2	94.7	88.8

Ebből elég világosan kiderül, hogy Anglia külkereskedelme egyre hanyatlik. Miután most a gabnaüzlet oly nagy fontossággal bir, kissé szemügyre vesszük az angol gabnakereskedelmet 1876 szeptembertől 1879 julius végeig. Importáltatott angol mázsákban:

	Szeptember—julius		
	1876—77	1877—88	1878—79.
	milló mázsa.		
Buza	40.1	51	44.8
Buzaliszt	6.3	7.7	8.2
Árpa	12.6	13.3	9.5
Zab	10.9	11.2	10.9
Tengeri	31.6	35.6	35.1
Összesen	101.5	118.8	108.6

Az eddigi aratási jelentésekből pedig azt lehet következtetni, hogy az 1879—80. évre a bevitel erősebb lesz.

Napirend augusztus 18-án.

Naptár. Hétfő. Kath.: Ilona Agapit. Protest.: Ilona. Görög-Orosz: 6. Urszine változás. Nap kél 5 óra 2 perczkor. Nyugszik 7 óra 5 perczkor.
Muzeumban nyitva van a természetiek tára d. e. 9 órától d. u. 1 óráig.
Föv. pénzügyi bizottság ülése d. e. 10 órakor.
Föv. középitészeti bizottság ülést tart d. u. 4 órakor.
Margitszigeten a felső vendéglőben a rimaszombati czigány zene játszik.
Orsz. képzőmüvészeti csarnok d. e. 9 órától d. u. 5 óráig nyitva.
Orsz. gazdasági és tanszermuzeum d. e. 10—12 és d. u. 2—4 órák közt nyitva.
Egyetemi könyvtár d. u. 4—8 óráig nyitva.
Muzeumi könyvtár nyitva d. e. 9 órától d. u. 1 óráig.
Akademiai könyvtár nyitva d. u. 3—7 óráig.
Az állatkert nyitva egész nap.

Hajóforgalom augusztus 17-én

A főváros Duna balpartján a köv. vizi jármüvek kötöttek ki: Luczenbacher Pál m. h. 335 meter tüzifával Ujfaluból. Herez Herman „Adony" nevü m. h. 898 mm. buza és 333 mm. repczével Dunaföldvárról. Wallenfeld Károly m. h. 48 db szegélykő, 64 m. falkő és 1500 db fajkővel Bogdányból. Weindel Mór „Victoria" nevü m. h. 300 mm. buzával Verbászról.

Kalauz.

Miniszterelnökség Budavár, gróf Sándor-palota. Hiv fogadás szerdán délután 5—6 óráig.
Honvédelmi miniszterium Budavár, Szt.-Háromság-tér 123. sz. Hiv. fogadás, vasárnap déli 10—2-ig mindenkor előleges feljegyzés mellett.
Belügyminiszterium Budavár, országház. Hiv. fogadás szerda d. u. 1—2 oráig.
Pénzügyminisztrium Budavár, Sz.-Háromság-tér 124. sz. Elfogadás, kedd és péntek d. u. 3—4 óráig.
Földmiv. ipar s keresk. miniszterium Budapesten Ferencz József-tér Nákó-féle hazban. Hiv. fogadás, szerdán d. u. 5—6 óráig.
Közlekedési miniszterium Pest, tükör-utcza 1. sz. Hiv fogadás, csütörtök d. u. 5—6 óráig.
Igazságügyminiszterium Pest, Deák-utcza 14. sz. Hiv fogadás vasárnap d. e. 11 órától d. u. 2 óráig.
A vallás- és közoktatásügyi miniszterium. Budavár országház. Hiv. fogadás szombaton d. u. 1—2 óráig.

CSÁVOLSZKY LAJOS
felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos.

Nyilt-tér.

Butor vevőknek!

BENEDEK TESTVEREK butorcsarnoka, király-utcza 1. sz. 28. sz. bolthelyiség, gazdag raktárt tartalmaz saját készitményü szolid, finom és elegánsan kiállitott asztalos és kárpitozott butorból. Az időviszonyoknak megfelelőleg jutányos árak. **Benedek testvérek** butorkereskedők és kárpitosok.

Dr. ÁRKÖVY JÓZSEF
fogorvos
értesiti a t. cz. közönséget, miszerint Angliába utazott, és rendelési óráit szeptember 10-én fogja folytatni.

Budapesti szinlapok.

Hétfő, augusztus 18-án.

NEMZETI SZINHÁZ.

FERENCZ JÓZSEF király születése ünnepén, a nézőtér teljes kivilágitása mellett:

A hüség próbája.

Eredeti vigjáték 1 felv. Irta Kisfaludy Károly. Személyek:

Mátyás kir.	Bercsényi	Sáfár	Benedek J.
Upor	Egressy	Mártha	Csillag Teréz
Vidor	Vizvári	Bartók	Ujházi

Ezt követi:

A MAMA.

A gróf Teleky alapitványból 100 arany pályadijjal jutalmazott eredeti vigjáték 3 felv. Irta Szigligeti. Személyek:

Mogoriné	Szathmáriné	Ugri M.	Vizvári
Cili	Molnárné	Egy ur	Tóth
Berki	Náday	Inas	Sántha
Esztike	Csillag Teréz	Pinczér	Sebestyén
Szegfi Tiv.	Ujházi	Szobaleány	Kölesi M.
Ormi	Halmi		

Kezdete ½8 órakor.

NÉP-SZINHÁZ.

Angot asszony leánya.

ERDŐSI EUGENIA k. a. mint vendég.

Operet 3 felv. Irták Clairville Siraudin és Koning. Forditotta Tornai Pál. Zenéjét szerzé Charles Lecocq. Személyek:

Klerett	ERDŐSI E.	Larivogyié	Solymosi
Lánzs	Jenei Anna	Lusár	V. Kovács
Pomponé	Karikás	Tréniez	Bakonyi
Anzs	Kápolnai	Huszárkapitány	Bátori

Kezdete ½8 órakor.

Budapest, nyomatott Schlesinger és Wohlauer könyvnyomdájában, Károly-kaszárnya (rostély-utcza 3. szám.)